

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ФОНЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ ЗВО

Лисак Галина

Хмельницький національний університет

Abstract. The article considers the formation of students' English foreign phonetic competence at high educational establishment. Attention is focused on the development of students' English foreign phonetic competence skills. The author suggests online sites for improving students' phonetic skills.

Key words: English foreign phonetic competence, phonetic skills, online sites and platforms.

ВСТУП. Згідно з чинними програмами для філологічних факультетів ЗВО України, основною метою та змістом навчання іноземної мови є формування комунікативної компетенції студентів. Тобто студенти повинні володіти не лише граматичними й лексичним навичками, але й бути здатними сприймати іншомовне мовлення на слух та уміти фонетично правильно оформлювати своє власне мовлення.

МАТЕРІАЛ ДОСЛІДЖЕННЯ. Питання формування та розвитку фонетичної компетенції розглядали велика кількість науковців, а саме: М. Врембель, Л. Гілнер, О. Заєць, М. Хенкок (інноваційні методи викладання фонетики); Д. Антонова, С. Бернштейн, Г. Фрейзер (підготовка викладача до викладання фонетики іноземної мови); В. Бужинський, Л. Гаращук, Х. Нікбахт (особливості навчання фонетики). Однак, дискусії навколо проблеми формування англomовної фонетичної компетенції у ЗВО точаться й нині.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ. Термін «фонетична компетенція» слід розуміти як фонетичні знання та навички перцепції та продукції звукових одиниць, фонетичних ознак розпізнання фонем, фонетичного складу слів та речення (тобто просодії речення (наголосу і ритму фрази, інтонації), фонетичної редуції (Ніколаєва, 2003). Дані фонетичні знання та навички формуються у процесі оволодіння студентами такою дисципліною як «Практична фонетика англійської мови», що має забезпечувати формування наступних компетентностей, а саме: здатність практично користуватися мовною системою

англійської мови; розуміти суть іншомовних фонетичних явищ іноземної мови; сприймати і відтворювати звукові одиниці іноземної мови з використанням відповідного наголосу, ритму та інтонації. У процесі оволодіння іноземної мови відповідні навички повинні постійно вдосконалюватися і досягти свого найвищого рівня (C1 для філологічних спеціальностей) до моменту закінчення навчання у ЗВО (Ніколаєва, 2003).

Натомість спостереження за навчальним процесом та аудиторний аналіз мовлення студентів перших курсів свідчать про те, що рівень володіння студентами фонетичною компетенцією є досить низьким. До причин цього негативного явища відносимо: різний рівень шкільної підготовки, відсутність чітких програмних вимог, відсутність лінгафонних кабінетів, нездатність студентів здійснювати рефлексію оволодіння вимовою, а також самостійно працювати над удосконаленням рівня власної фонетичної компетенції.

Аналіз мовлення студентів дав можливість виявити, що найпоширенішими помилками у вимові є ототожнення довгого та короткого голосного звука та нечітка вимова дифтонгів. Студенти можуть однаково вимовляти голосні в англійських словах *ship* /i/ та *sheep* /i:/, що призводить до неправильного розуміння змісту речення. При вимові приголосних звуків, студенти замінюють дентальні звуки /θ/ і /ð/ подібними звуками в українській мові /с, з/, /ф/, які є більш звичними для них. Замість *three* /θri:/, студенти вимовляють *tree* /tri:/ або *free* /fri:/. Аналогічну ситуацію спостерігаємо, при вимові альвеолярних звуків /t/ та /d/ студенти замінюють їх передньоязиковими зубними аналогами /т/, /д/ української мови, а задньоязиковий назальний /ŋ/, замінюють альвеолярним /н/. Також, певні труднощі у студентів викликає засвоєння фразового наголосу та інтонаційних моделей.

Тому, при навчання студентів необхідно враховувати наведені труднощі та обирати відповідний фонетичний матеріал з метою розвитку та удосконалення фонетичної компетенції. Навчати фонетиці англійської мови необхідно з опорою на автентичні зразки вимови (аудіо та відео матеріал). Слід враховувати також те, що робота над правильною вимовою не може обмежуватися лише

виправленням помилок і поясненням нового матеріалу, необхідно постійно виконувати спеціальні вправи, так звані «фонетичні зарядки», щоб досягти повної автоматизації вимовних навичок у студентів. У процесі навчання звичайно використовують два основних способи: спосіб безпосередньої імітації та спосіб свідомого засвоєння (Заєць, 2009). Крім того, існує безліч сайтів в мережі інтернет для розвитку фонетичних умінь та навичок студентів, які можна використовувати як на аудиторних заняттях так і в процесі самостійної роботи. На наш погляд, найпопулярнішими є British Council, ELLO, BBC Learning English та English Central. Перераховані сайти містять розділ Pronunciation або Listening, де студенти можуть не тільки прослухати автентичні зразки мовлення, але й відпрацювати власну вимову. Варто згадати про онлайн платформи (Coursera), що пропонують фонетичні корекційні курси.

ВИСНОВКИ. Таким чином, процесу формування англійської фонетичної компетенції у студентів ЗВО необхідно приділяти увагу на всіх етапах навчання іноземної мови, а результативність процесу залежить від

ЛІТЕРАТУРА

1. Єременко Т. Є. Фонологічна компетенція викладача іноземної мови: сутність і структура // Мовна освіта: шлях до євроінтеграції : міжнародний форум, 2005. С. 51–52.
2. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання // Наук. редактор українського видання докт. пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва. К.: Ленвіт, 2003.
3. Заєць О. С. Методи формування фонетичної компетенції при навчанні другої іноземної мови (іспанської) // Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки. Наукові дослідження. Досвід, 2009. Вип. 15. С. 62–68.

REFERENCES:

1. Yeremenko T. Ye. (2005) Fonolohichna kompetentsiia vykladacha inozemnoi movy: sutnist i struktura [Phonological competence of a foreign language teacher: essence and structure] In *Movna osvita: shliakh do yevrointehratsii : mizhnarodnyi forum*. 51–52 [in Ukrainian].
2. Nikolaieva S. Yu. (2003) *Zahalnoievropeiski rekomendatsii z movnoi osvity: vyvchennia, vykladannia, otsiniuvannia* [Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment]. K. : Lenvit [in Ukrainian].
3. Zaiets O. S. (2009) *Metody formuvannia fonetychnoi kompetentsii pry navchanni druhoi inozemnoi movy (ispanskoi)* [Methods of formation of phonetic competence in teaching a second foreign language (Spanish)] In *Vykladannia mov u vyshchyykh navchalnykh zakladakh osvity na suchasnomu etapi. Mizhpredmetni zv'iazky. Naukovi doslidzhennia. Dosvid. Poshuky* . № 15. 62–68 [in Ukrainian].